

ירושלים, כ"ב בסיוון תשע"ה

9 ביוני 2015

חוזר מס' ח-06-2467

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

(ניהול בנקאי תקין, הוראה מס' 411)

מבוא

1. ביום 4 באוגוסט 2014 פרסמו רשות ניירות ערך והפיקוח על הבנקים מתווה עקרונות (להלן - "המתווה") שיאפשר הנפקת תעודות סל העוקבות אחר תשואות מניות של בנקים, מבלי שמניות אלו יימנו לעניין "החזקה" של החברות המנפיקות, כהגדרתה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ולפיכך לא ייחשבו לצורך המגבלה הקבועה בחוק הבנקאות לגבי החזקה של לא יותר מ- 5% מכל סוג של אמצעי שליטה בבנק ללא צורך בקבלת היתר החזקה. יצוין כי החברות המנפיקות תעודות סל הן "תאגידים מדווחים" מכוח חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
2. על-פי עקרונות המתווה, מנפיק תעודות סל יוכל להנפיק ולנהל תעודות סל ביחס למדד ת"א בנקים משני סוגים: "שקופה" ו- "אטומה" (להלן בהתאמה: "תעודת סל "שקופה" ו- "תעודת סל "אטומה"). בתעודת סל "שקופה" כל ארבעת אמצעי השליטה בנכסי התעודה (מניות הבנקים) יהיו בבעלות המחזיק הסופי, ויוחזקו בידי נאמן בחשבון על שם הנאמן.
3. בדומה לקרן, כהגדרתה בסעיף 1 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן - "הצו"), רכישת תעודת הסל אפשרית רק באמצעות חברי בורסה. בנוסף, סעיף 4.2.2 למתווה מגביל את ההחלטות שמנפיק תעודת סל "שקופה" רשאי להחליט, אפילו יותר מההגבלות החלות על מנהל קרן, ומתיר רק קניה ומכירה של מניות המרכיבות את מדד ת"א-בנקים, בהתאם למשקלותיהם במדד (ניהול השקעות פאסיבי).
4. לאור האמור ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגידה, ומתוקף סמכותי לפי סעיף 5(א)(8) לצו, תיקנתי את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי טרור" (להלן - "ההוראה") אני קובע כמפורט להלן:

התיקון להוראה

בנספח א' להוראה יבוא:

"האמור בסעיפים 2(ב) ו-2(ד) ו-4(א) לצו לגבי רישום נהנה בחשבון לא יחול על חשבון בבעלות נאמן המנוהל עבור מחזיקי תעודת סל "שקופה" ביחס למדד ת"א בנקים, שהמנגנון הקבוע בה להפעלת זכויות ההצבעה, כאמור בסעיף 4.1.2 למתווה, אושר על ידי רשות ניירות ערך ועל ידי בנק ישראל, בנוגע להתקיימות המבחן התפעולי הקבוע במתווה."

תחילה

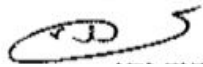
5. תחילת התיקון להוראה על פי חוזר זה - ביום פרסומו.

עדכון הקובץ

6. מצ"ב דף עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון.

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
411-1-12 [13] (6/15)	411-1-12 [גרסאות שונות]

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים

מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

מבוא

1. הלבנת הון ומימון טרור, בהיותן פעילויות עתירות כספים, מבוצעות, בין היתר, באמצעות המערכת הבנקאית, ולפיכך ניצבים התאגידים הבנקאים בחזית המאבק למניעת הלבנת הון ומימון טרור. מעבר לפגיעה בערכים המוגנים בחקיקה הרלוונטית, ניצולו של תאגיד בנקאי לפעילות של הלבנת הון ומימון טרור על ידי גורמים פליליים או טרוריסטים עלול לפגוע בשמו הטוב ובאמון הציבור בו ובמערכת הבנקאית כולה, ואף בשמה הטוב של מדינת ישראל. ללא בדיקה מעמיקה של זהות הלקוח ופעילותו וללא שימוש במנגנוני בקרה וביקורת אפקטיביים, עלול התאגיד הבנקאי להיחשף לסיכונים מוניתין, לסיכונים תפעוליים, משפטיים ואחרים. כללים נאותים להכרת הלקוח ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם התאגיד הבנקאי או באמצעותו מסייעים בהגנה על המוניתין של התאגיד הבנקאי ועל אמינות המערכת הבנקאית, בכך שהם מקטינים את הסיכון שהתאגיד הבנקאי ייהפך לכלי או לקרבן של פשע וכתוצאה מכך ייפגע; לפיכך להנהגת מדיניות נאותה בנושא "הכר את הלקוח" (customer due diligence) וניטור שוטף אחר פעילותו (on-going monitoring) חשיבות ניכרת לא רק למלחמה בהלבנת הון ובמימון טרור אלא גם ליציבות ולאמינות של המערכת הבנקאית ולשמה הטוב של המדינה.

תחולה

2. (א) הוראה זו תחול על תאגיד בנקאי ועל תאגידים כאמור בסעיפים 11(א) ו-11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)).
 (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בתאגיד כאמור בסעיף 11(א) לחוק הבנקאות (רישוי) ובסניף של תאגיד בנקאי מחוץ לישראל, לא יחול האמור בסעיפים 11, 16(ב), 26 ו-33-31 להוראה. בתאגיד ובסניף כאמור, כאשר ההוראות לעניין מניעת הלבנת הון ומימון טרור במדינה בה פועל התאגיד או הסניף שונות מהוראה זו, יחולו ההוראות המחמירות מביניהן ככל שאינן עומדות בסתירה להוראות הדין המקומיות.

הגדרות

3. (א) כל המונחים בהוראה זו יפורשו כמשמעותם בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן – "הצו").

(ב) בהוראה זו:

- "**הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור**" - הרשות המוסמכת שהוקמה על ידי שר המשפטים לפי סעיף 29 לחו איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – החוק);
- "**אחראי**" - האחראי למילוי חובותיו של תאגיד בנקאי לפי סעיף 8 לחוק;
- "**בנקאות פרטית**" - שירותי בנקאות מועדפים הניתנים לבעלי עושר פיננסי;

"לקוח" - לרבות מקבל שירות;

"מדינה בסיכון גבוה" - מדינה או טריטוריה הכלולה בתוספת הרביעית לצו.

"תאגיד בנקאי" - כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), וכן תאגיד כאמור בסעיפים 11(א)(2) ו-11(ב) לחוק זה.

מדיניות בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור

- 3.א. (א) דירקטוריון של תאגיד בנקאי יקבע מדיניות בנושא "איסור הלבנת הון ומימון טרור" שתכלול התייחסות גם למעקב אחר איומי הלבנת הון ומימון טרור, הנובעים, בין השאר, משימוש בטכנולוגיות חדישות, בפרט אלו המאפשרות ביצוע עסקאות שלא פנים אל פנים, כגון: אינטרנט, טלפון סלולרי ועוד, תוך נקיטת צעדים למניעת איומים אלו;
- (1א) מדיניות התאגיד הבנקאי בנושא איסור מימון טרור תתייחס ליכולת הבנק לסרוק ולזהות עסקאות שיכול שיהיו קשורות למימון טרור ולאופן בו ייעשה שימוש ברשימות של ארגונים ופעילי טרור שהוכרזו על ידי גורמים אחרים (לדוגמה האו"ם או ממשלת ארה"ב – OFAC).
- (ב) מדיניות התאגיד הבנקאי בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור תיקבע על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, ולגבי שלוחות בחו"ל, כל עוד זו אינה מתנגשת עם ההוראות המקומיות בנושאים אלה.

מדיניות בנושא "הכר את הלקוח"

4. (א) דירקטוריון של תאגיד בנקאי יקבע מדיניות בנושא "הכר את הלקוח" שתכלול לעניין הלבנת הון ומימון טרור התייחסות גם לנושאים הבאים:
- (1) מתן שירות ללקוחות לרבות הליך הכרת הלקוח בעת פתיחת חשבון או בעת מתן שירותים למבצע פעולה שאינו רשום כבעל או כמורשה חתימה בחשבון;
- (2) סיווג קבוצות לקוחות בסיכון גבוה;
- (3) כללי "הכר את הלקוח" שונים עבור לקוחות מסוגים שונים;
- (4) ניטור אחר הפעילות בחשבונות וניטור מוגבר אחר לקוחות בסיכון גבוה.
- אין באמור בסעיף קטן זה, כדי למנוע שירותים בנקאיים מאוכלוסיות חלשות מבחינה כלכלית או חברתית.
- (ב) בגיבוש המדיניות, יובאו בחשבון גורמים, כגון בירור אודות מטרת פתיחת החשבון, נסיבות פתיחת החשבון והפעילות המתוכננת בו, עיסוקו של הלקוח, והאם הוא בעל תפקיד ציבורי בכיר, מקור עושרו/הכנסותיו ומקור הכספים שאמורים להיות מופקדים בחשבון, זיקתו למיקום הסניף של התאגיד הבנקאי, האם הלקוח סורב לקבל שירותים בתאגיד בנקאי מסיבות הקשורות באיסור הלבנת הון ומימון טרור, בירור אודות חשבונות הקשורים לחשבון הלקוח, וכן כל פרט אחר הדרוש כדי להבין את מהות פעולותיו של בעל החשבון; לגבי תושב חוץ – גם זיקתו לישראל, והאם הלקוח הוא איש ציבורי; לגבי חשבון עסקי – גם הכרת העסק, אפיון הלקוחות והספקים ובירור אודות היקף הפעילות העסקית המתוכננת בחשבון.

5. תאגיד בנקאי יקיים חלוקת סמכויות נאותה להבטחת יישום המדיניות שקבע הדירקטוריון.

נהלים בנושא "הכר את הלקוח"

6. (א) הנהלת תאגיד בנקאי תקבע נהלים בנושא "הכר את הלקוח" בהתאם למדיניות שקבע הדירקטוריון ולהערכת הסיכונים, אשר יבטיחו סטנדרטים אתיים ומקצועיים שימנעו ניצול התאגיד הבנקאי, בכוונה או שלא בכוונה, על ידי גורמים פליליים.
- (ב) הנהלים יכללו, בין היתר, התייחסות לנושאים המוסדרים בהוראה זו, למערכת הדיווחים והגורמים המוסמכים לטיפול בדיווחים אלו, לסוגי הרישומים בעניין זיהוי לקוח, לפעולות ספציפיות שיישמרו ולתקופת שמירתם.

האחראי למילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון

7. (א) האחראי יהיה חבר הנהלה בתאגיד הבנקאי או כפוף ישירות לחבר הנהלה שאינו אחראי על תחום בו מבוצעות פעילויות עסקיות.
- (1א) לאחראי יהיה מעמד פורמאלי בכיר בתאגיד הבנקאי. האחראי יהיה בעל כישורים, ידע וניסיון ההולמים את תפקידו ותחומי אחריותו.
- (ב) אחראי בתאגיד הבנקאי העומד בראש הקבוצה הבנקאית, יוודא יישום מדיניות ונהלי התאגיד הבנקאי בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, על בסיס קבוצתי.
- (ג) האחראי יגיש להנהלת התאגיד הבנקאי ו/או לדירקטוריון, ישירות, דוח הערכה שנתי לגבי יישום מדיניות התאגיד הבנקאי ונהליו בנושא "הכר את הלקוח", תוך התייחסות להטמעת הדרישות העולות מהחוקים, מהתקנות ומההוראות בנהליו, ולמכלול הסיכונים והחשיפות של התאגיד הבנקאי.
- (ד) לאחראי ולעובדיו תהיה גישה בלתי מוגבלת לכל הרשומות והמידע על זיהוי לקוחות ומסמכים נוספים ל"הכרת הלקוח", מסמכי עסקאות וכל מידע רלבנטי אחר.
- (ה) האחראי בסניף מחוץ לישראל יהיה כפוף מקצועית לאחראי בישראל (ולא למנהל הסניף בחוץ לארץ).
- (ו) האחראי יוודא שבחברות בנות רלבנטיות של התאגיד הבנקאי, בישראל ומחוץ לישראל, פועל אחראי ברמה מקצועית נאותה.

הקשר עם הביקורת הפנימית

- א.7 (א) נאותות ואפקטיביות מסגרת העבודה של האחראי למילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון תהיה נתונה לביקורת תקופתית של הביקורת הפנימית.
- (ב) הביקורת הפנימית תקצה משאבים הולמים לבדיקת הציות לנושא זה (כולל בדיקות מדגמיות), המדיניות, הנהלים והבקורות.
- (ג) המבקר הפנימי בתאגיד הבנקאי יעדכן את האחראי בממצאי ביקורת הרלבנטיים למילוי חובותיו.

ניהול סיכונים

8. תאגיד בנקאי יכלול את העקרונות הבסיסיים הבאים של "הכר את הלקוח" במסגרת מערך ניהול הסיכונים והבקרה הפנימית שלו:
- (1) מדיניות קבלת לקוחות;

(2) זיהוי לקוחות ;

(3) בקרה שוטפת אחר חשבונות ובקרה אחר פעילות לקוחות שלא באמצעות חשבון, תוך שימוש באמצעים שונים (לדוגמא: שימוש במאגרי מידע חיצוניים) בהתאם לרמת החשיפה לסיכון.

התאגיד הבנקאי יישם את המדיניות בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות ניהול סיכונים, מדיניות קבלת לקוחות, נהלים לזיהוי לקוחות והליכי מעקב אחר חשבונות, על בסיס קבוצתי.

זיהוי לקוחות

9. (א) לאחר פתיחת החשבון, יאמת התאגיד הבנקאי את המען כפי שנרשם בטופס פתיחת החשבון, על-ידי משלוח הודעה ללקוח לפי אותו מען, המאשרת את פתיחת החשבון. פסקה זו לא תחול במקרה שהלקוח ביקש לא לשלוח הודעות לאותו מען.

(1) (ב) תאגיד בנקאי לא יפתח חשבון עבור לקוח, ולא יצרף לקוח לחשבון קיים, אלא אם נקט באמצעים סבירים לקבוע את זהותם האמיתית של בעל החשבון, הנהנים האחרים בו ומיופי כוח של הלקוח.

(2) במקרה שבעל החשבון או הנהנה בו (במישרין או בעקיפין) אינו יחיד- אולם יחיד או קבוצת יחידים שולטים בו, או הם הנהנים העיקריים בו, יחול האמור בפסקה (1) גם לגביהם ;

(3) תאגיד בנקאי לא יפתח חשבון ללקוח הפועל עבור צד שלישי ואינו מוסר את המידע הנדרש לגבי אותו צד שלישי.

(ג) תאגיד בנקאי שיש לו סיבה להאמין כי מבקש לפתוח חשבון סורב בקבלת שירותים בנקאיים בתאגיד בנקאי אחר, מנימוקים הקשורים לאיסור הלבנת הון או למימון טרור, יפעיל הליכי בדיקה מחמירים בפתיחת חשבון לאותו לקוח.

זיהוי ערבים

10. בוטל.

זיהוי פנים אל פנים

11. תאגיד בנקאי יפעיל הליכי זיהוי שיהלמו את המצבים בזיהוי שנעשה לפי פסקאות (1)-(4) בסעיף קטן 6(א) לצו.

בנקאות פרטית

12. תאגיד בנקאי המציע שירותי בנקאות פרטית יאשר פתיחת חשבונות חדשים או שינוי סיווגם של חשבונות לחשבונות בבנקאות פרטית גם באמצעות עובד נוסף בדרג בכיר .

שמירת מסמכי זיהוי

13. (א) תאגיד בנקאי יקבע נהלים לשמירת המידע ההכרחי לאימות זהותו של לקוח וסוג עסקיו, תוך התייחסות למקור המידע, לתקופת שמירתו, לסוג הלקוח (יחיד, חברה וכו') והצפי לגבי היקף הפעילות בחשבון. המידע יישמר באופן שיאפשר איתור יעיל וזמין שלו.

- (ב) (1) תאגיד בנקאי יבצע סקירות על מנת להבטיח קיומו של מידע מתאים ומעודכן; בחשבונות של לקוחות בסיכון גבוה יבצע התאגיד הבנקאי סקירות מוגברות;
- (2) הסקירות יבוצעו במועדים ובאירועים שקבע התאגיד הבנקאי בנהליו, כגון כאשר עומדת להתבצע עסקה משמעותית, כאשר הסטנדרטים לגבי דרישת מסמכי לקוח משתנים, או כאשר יש שינוי משמעותי באופן התנהלות החשבון;
- (3) גילה התאגיד הבנקאי שחסר לו מידע משמעותי לגבי לקוח, ינקוט בצעדים על מנת להבטיח את השגת המידע המתאים בהקדם.

מעקב שוטף

14. (א) תאגיד בנקאי יעקוב אחר הפעילות בחשבון של לקוח על מנת להחליט אם היא עולה בקנה אחד עם ציפיותיו לגבי הפעילות בחשבון ועם היכרותו את הלקוח, פעילותו העסקית ופרופיל הסיכון שלו ובמידת הצורך, נאותות מקורות הכספים בחשבון.
- (ב) תאגיד בנקאי ינהל מערכת ממוחשבת לאיתור פעילות חריגה בכל חשבונות לקוחותיו. דבר זה יכול שיעשה על ידי קביעת מגבלות לסוגי חשבונות מסוימים. התאגיד הבנקאי יבחן באופן מוגבר האם קיים הגיון כלכלי או עסקי בפעולות מורכבות או בפעולות הנבנות באופן בלתי רגיל.
- פעולות חריגות יכללו, בין השאר, פעולות נעדרות הגיון כלכלי או עסקי, פעולות מורכבות, פעולות בהיקפים ניכרים ובפרט הפקדות במזומן בסכומים שאינם מתיישבים עם הפעילות הצפויה בחשבון.
- המפקח רשאי לקבוע לתאגיד בנקאי הוראות אחרות חלף הוראות סעיף קטן זה, בהתחשב בגודלו, בהיקף פעילותו ובמידת מורכבותה.
- (ב1) תאגיד בנקאי יבדוק את הרקע ומטרת הפעילות החריגה בחשבונות, ויבחן האם הפעילות עולה לכדי פעילות החייבת בדיווח לפי סעיף 9 לצו. ממצאי הבדיקה יתועדו בכתב ויהיו זמינים לרשויות הפיקוח ולמבקרים לתקופה שלא תפחת משבע שנים.
- (ג) תאגיד בנקאי יקבע נוהל מפורט המסדיר את ערוצי הדיווח על פעולות בלתי רגילות (על פי סעיף 9 לצו). הנוהל יכלול תיעוד מלא של הליך קבלת החלטות החל מהגילוי הראשוני וכלה בהתגבשות ההחלטה אם לדווח לרשות המוסמכת.
- (ד) דיווח על פעולה בלתי רגילה לפי סעיף 9 לצו, יתבצע בפרק הזמן הקצר ביותר בנסיבות העניין. במקרה של נסיבות מיוחדות, עיכוב בלתי נמנע או שהתאגיד הבנקאי רואה את העיכוב כמוצדק, יתעד התאגיד הבנקאי את הסיבות לעיכוב.

חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה

15. (א) תאגיד בנקאי יקבע בנהליו כללים להגדרת חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה, לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור. לצורך כך, ימפה התאגיד הבנקאי את הגורמים הבאים בשתי רמות לפחות:
- (1) סוגי העסקים של לקוחותיו (עסק עתיר פעילות במזומנים וכו');
- (2) מקום פעילותו של הלקוח (מדינות בסיכון גבוה, העדר זיקה לישראל וכו');
- (3) סוגי השירותים הנצרכים על ידי הלקוח (העברות אלקטרוניות של סכומים גדולים וכו');
- (4) סוגי לקוחותיו (איש ציבור, מבנה בעלות מורכב וכו').

- (ב) תאגיד בנקאי ינהל מערך מאורגן של בקרה על חשבונות של לקוחות אלה ויעקוב אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה, באמצעות הפעלת מערך אינדיקטורים מיוחד לחשבונות אלו, בהתחשב בין היתר ברקע של הלקוח, המדינה ממנה מועברים הכספים וסוג הפעולות.
- (ג) תאגיד בנקאי ינהל מערכת מידע, אשר תספק לאחראי מידע זמין, הדרוש לניתוח ולמעקב יעיל אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה. מידע זה יכלול פעולות בלתי רגילות שנעשו באמצעות חשבון הלקוח, ומידע לגבי יחסי התאגיד הבנקאי עם אותו לקוח לאורך זמן. כמו כן יכלול המידע דוחות על חשבונות שחסרים בהם מסמכים.
- (ד) תאגיד בנקאי ינקוט פעולות מוגברות להכרת לקוחות בסיכון גבוה. פעולות משמעותיות שלקוחות שסווגו כלקוחות בסיכון גבוה יבקשו לבצע, תאושרנה על ידי מנהל בכיר.

זיהוי ורישום עסקאות אחרות עם לקוחות

16. (א) תאגיד בנקאי יודא את זהות הצדדים הקשורים לעסקה אשר עלולה להציב סיכון משמעותי לתאגיד הבנקאי.
- (ב) תאגיד בנקאי ירשום את השם ואת מספר הזהות של מבצע פעולה, בחשבון שאינו רשום בו כבעלים או כמורשה חתימה. לעניין סעיף קטן זה רשאי התאגיד הבנקאי להסתפק ברישום הפרטים שמסר מבצע הפעולה; בסעיף קטן זה "פעולה" – פעולה במזומנים שסכומה פחות מ- 10,000 שקלים חדשים או פעולה אחרת שסכומה פחות מ- 50,000 שקלים חדשים.

עדכון פרטי הלקוח

17. הודיע בעל חשבון לתאגיד הבנקאי על שינוי מענו להמצאת דברי דואר:
- (א) יעדכן התאגיד הבנקאי את מענו בכל חשבונותיו של אותו בעל חשבון המתנהלים תחת אותו מספר שלגביהם קבע בזמנו אותו מען להמצאת דברי דואר, אלא אם הורה אחרת;
- (ב) יסב התאגיד הבנקאי תשומת לב הלקוח לצורך בעדכון המען בחשבונות נוספים שלו, אם ישנם.

חשבונות ממוספרים

18. (א) חשבונות ממוספרים (חשבונות שזהות בעליהם ידועה לתאגיד הבנקאי אולם במקום הפרטים המזהים מופיעים מספרים או שמות קוד בחלק מרישומי התאגיד הבנקאי) יהיו כפופים לנהלי "הכר את הלקוח" הנהוגים לגבי כל החשבונות.
- (ב) זהות הלקוח בחשבון ממוספר תהיה ידועה למספר עובדים שיסיפק לצורך ביצוע בדיקה מעמיקה נאותה לזיהוי הלקוח, וכן למעקב אחר פעולותיו, לצורך איתור פעילות בלתי רגילה.
- (ג) חשבונות ממוספרים לא ישמשו להסתרת זהות הלקוח ממערכת הציות והביקורת או מרשויות הפיקוח.
- (ד) תאגיד בנקאי הנוקט באמצעים מיוחדים לשמירת סודיות כלפי פנים בחשבונות של לקוחות, יבטיח בדיקה ומעקב אחר חשבונות לקוחות אלה ברמה זהה לפחות לזו המתקיימת בחשבונות לקוחות לגביהם אינו נוקט באמצעים כאמור, וידאג לכך שלאחראי ולביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה למידע בחשבונות אלה.

חשבונות עבור צד שלישי

19. (א) תאגיד בנקאי ינקוט באמצעים להבנת מערכת היחסים בין הגורמים הקשורים לחשבונות המנוהלים על ידי נאמן (כגון: אפוטרופוס, מפרק, מנהל עיזבון, כונס נכסים, עורך דין, רואה חשבון וכו').
- (ב) בנאמנות שאינה על פי דין, ירשום התאגיד הבנקאי את פרטי הזהות של מקימי הנאמנות.

מניות למוכ"ז

20. תאגיד בנקאי ינקוט משנה זהירות בטיפול בחשבונות של חברה שחלק גדול מהונה או מהון חברה השולטת בה מורכב ממניות למוכ"ז. האמור בסעיף זה יחול גם על חשבונות בהם חברה כאמור היא הנהנה.

לקוחות החשופים מבחינה ציבורית

21. (א) בפתיחת חשבון ללקוח חדש יבדוק תאגיד בנקאי האם הלקוח הוא איש ציבור.
- (ב) תאגיד בנקאי ינקוט באמצעים לבירור מקור הכספים שעתידים להיות מופקדים בחשבון, טרם פתיחת חשבון לאיש ציבור.
- (ג) ההחלטה לפתוח חשבון לאיש ציבור תתקבל על ידי מנהל בכיר.
- (ג1) התברר במהלך ההתקשרות שהלקוח הינו איש ציבור, ההחלטה על המשך ההתקשרות עמו תתקבל על ידי מנהל בכיר, בכפוף לאמור בסעיף 24 להלן.
- (ד) חשבון של לקוח שהוא איש ציבור יוגדר כחשבון של לקוח בסיכון גבוה.
- (ה) קשרים עסקיים לרבות ניהול חשבונות עם בן משפחה מדרגה ראשונה של איש ציבור או תאגיד המצוי בשליטתו וכן שותף עסקי של איש ציבור, מהווים סיכון מוניטין הדומה לסיכונים הכרוכים בניהול קשרים עסקיים לרבות ניהול חשבונות עם איש ציבור.
- לעניין סעיף זה –

"איש ציבור" – תושב חוץ בעל תפקיד ציבורי בכיר בחו"ל.

"תפקיד ציבורי בכיר" – לרבות ראש מדינה, נשיא מדינה, ראש עיר, שופט, חבר פרלמנט חבר ממשלה וקצין צבא או משטרה בכיר, או כל ממלא תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה.

בנקאות קורספונדנטית

22. (א) תאגיד בנקאי קורספונדנט (הנותן שירותים לבנק אחר בחו"ל) יבדוק, יכיר ויבין את מהות עסקיהם של הבנקים הרספונדנטים שלו. במסגרת בדיקה זו, יקבל התאגיד הבנקאי מידע על עיקר פעילותו העסקית, מיקום עסקיו ומאמציו למניעת הלבנת הון ומימון טרור, מטרת החשבון הנפתח, מצב הפיקוח וההסדרה במדינת הבנק הרספונדנט מבחינת המלחמה בהלבנת ההון ובמימון טרור.
- (ב) תאגיד בנקאי לא ינהל קשרי קורספונדנט עם מוסד פיננסי שאינו מפקח לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור.
- המפקח רשאי לפטור תאגיד בנקאי, מטעמים מיוחדים, מהוראת סעיף קטן זה.

- (ג) תאגיד בנקאי לא ינהל עסקי בנקאות קורספונדנטיים עם בנק הרשום במקום שבו אין לבנק כל נוכחות פיזית (shell bank) אלא אם הוא קשור לקבוצה בנקאית מפוקחת וכן לא ינהל עסקים כאמור עם מוסד פיננסי המאפשר שימוש בחשבונותיו על ידי בנק כאמור.
- (ד) ההחלטה על ניהול קשרי קורספונדנט חדשים תתקבל על ידי מנהל בכיר.

הדרכה

23. (א) תאגיד בנקאי יבצע הדרכה בנושא זיהוי והכרת הלקוח, תוך אבחנה בין עובדים חדשים, עובדי הנהלה, עובדי סניף, עובדים המטפלים בקבלת לקוחות חדשים ועובדי הציות, ויביא לידיעת עובדיו את הנהלים שקבע. ההדרכה תתבצע על בסיס שוטף בכדי להבטיח שהמידע המצוי בידי העובדים עדכני וכולל מידע על טכניקות, שיטות ומגמות עכשוויות. בהדרכה תינתן תשומת לב מיוחדת לכל ההוראות המתייחסות למניעת הלבנת הון ומימון טרור, ובמיוחד לדרישות הנוגעות לדיווח על פעולות בלתי רגילות. על התאגיד הבנקאי לנקוט בפעולות הנדרשות לצורך הטמעת הידע.
- (ב) תאגיד בנקאי יקבע נהלים שיבטיחו את קיומם של סטנדרטים גבוהים לקבלת עובדים חדשים בהתאם לאופי התפקיד.
- (ג) לעניין סעיף זה, "עובדים" – לרבות עובדי חברות כוח אדם.

אי-הענות של הלקוח

24. אי היענות של הלקוח למסור פרטים הנדרשים למילוי הוראות הצו, הוראה זו ונהלי התאגיד הבנקאי שנקבעו על-פיה, וכן יסוד סביר להניח כי פעולה קשורה להלבנת הון או למימון טרור, או יישום מדיניות התאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף 41, יחשבו כסיבה לסירוב סביר לפתיחת חשבון וניהולו ולמתן שירותים למבצע פעולה שאינו רשום כבעל או כמורשה חתימה בחשבון לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. במקרה כאמור, ישקול התאגיד הבנקאי לדווח לרשות המוסמכת על פעולה בלתי רגילה (על פי סעיף 9 לצו).

דיווח לפיקוח על הבנקים

25. (א) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים על מקרים מיוחדים אשר דווחו לרשות המוסמכת במסגרת חובות הדיווח, המהותיים ליציבותו או לשמו הטוב של התאגיד הבנקאי.
- (ב) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים על כל חקירה בעלת השלכות לעניין הלבנת הון או מימון טרור המתנהלת נגד התאגיד הבנקאי או תאגיד בשליטתו.
- (ג) תאגיד בנקאי ידווח לפיקוח על הבנקים בתדירות חודשית על מספר הדיווחים שהועברו לרשות, לפי סוגיהם.
- (ד) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים כאשר תאגיד חוץ שבנק שולט או בעל עניין בו, או כאשר סניף של תאגיד בנקאי מחוץ לישראל אינם פועלים לפי הוראה זו, בשל עמידתה בסתירה לחוקים המקומיים.

רישום מוסד ציבורי, גוף מוכר ותאגיד שהוקם בחיקוק בחו"ל

26. (א) תאגיד בנקאי יקצה למוסד ציבורי מספר זהות, על פי "מרשם חסרי ישות משפטית" המנוהל אצל שע"מ (שירות עיבודים ממוכנים) במשרד האוצר. מספר הזהות שיוקצה ישמש את התאגיד הבנקאי.

(ב) (1) תאגיד בנקאי יקצה לגוף מוכר ולתאגיד שהוקם בחיקוק בחו"ל (כגון: בנק מרכזי וכו') מספר זהות אחיד שישמש את התאגיד הבנקאי.

(2) האמור בפסקה (1) יחול גם על מוסד ציבורי שאינו רשום בשע"מ ושלאחר פניה לשע"מ לא הוקצה לו מספר זהות.

העברות כספים ומסמכים כספיים

27. (א) פעולת העברת כספים באמצעות מוסד פיננסי במדינה בסיכון גבוה, שיעדה הסופי הוא למוסד פיננסי במדינה אחרת בסיכון גבוה, עבורו או עבור לקוחו, תאושר על ידי האחראי לאיסור הלבנת הון של התאגיד הבנקאי.

(ב) תאגיד בנקאי ינהל מערכת מידע ממוחשבת של העברות כספיות ממדינות ולמדינות בסיכון גבוה, אשר תספק לאחראי מידע זמין, בין היתר, לגבי שם הלקוח ומספר חשבונו, הדרוש לאיתור ולמעקב יעיל אחר פעולות אלו ולבחינה האם אלו פעולות בלתי רגילות.

הפקדות שיקים

28. התאגיד הבנקאי יקבע בנהליו כללים לטיפול בסיכון הגלום בפעולה של הפקדת שיקים בהקשר של איסור הלבנת הון ומימון טרור, תוך התייחסות, בין היתר, לגורמים הבאים:

(א) שיקים מוסבים;

(ב) הפקדות שיקים רבות שאינן עקביות עם הפעילות בחשבון הלקוח;

(ג) שיקים המשוכים על בנק מחוץ לישראל. במקרה כאמור, בטרם ביצוע פעולת הסליקה,

על התאגיד הבנקאי לוודא קיום זיקה בין פעולת הפקדת השיק לבין ביצוע הפעולה בתאגיד בנקאי במדינת ישראל.

מדינות שאינן מיישמות בצורה נאותה את המלצות ארגון ה-FATF

29. תאגיד בנקאי נדרש לוודא שסניפים וחברות שבשליטתו במדינות שאינן מיישמות בצורה נאותה את המלצות ארגון ה-FATF, מקיימים את האמור בהוראה, כל עוד אינו עומד בסתירה לחוקים ותקנות מקומיים.

פעילות פיננסית מול בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית

30. תאגיד בנקאי לא יקבל להפקדה שיקים, בשקלים או במט"ח, המשוכים על בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית, שלא מוטבעים על פניהם פרטי הזיהוי של בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.

31. תאגיד בנקאי לא יקבל שיקים לגביה, בשקלים או במט"ח, שהוצגו על ידי בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית, ללא קבלת פרטי החשבון בו הופקד השיק ופרטי הזיהוי של כל בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.

32. תאגיד בנקאי לא יקבל להפקדה שיקים מוסבים המשוכים על בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית ולא יקבל לגביה שיקים מוסבים שהוצגו על ידי בנקים הפועלים ברשות הפלסטינית.

33. תאגיד בנקאי לא יקבל העברה כספית בסכום העולה על 5,000 ש"ח מבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית ללא קבלת פרטי החשבון של הצד האחר לפעולה ופרטי הזיהוי של כל בעלי החשבון באותיות לטיניות וספרות הנהוגות במדינת ישראל.

34. לעניין סעיפים 30 עד 33 :

פרטי הזיהוי של בעל החשבון : ביחיד – שם משפחה, שם פרטי ומספר זהות ובתאגיד – שם ומספר רישום.
פרטי החשבון : מספר בנק, מספר סניף ומספר חשבון.

ניהול סיכונים הכרוכים בביצוע עסקאות לא חוקיות באמצעות כרטיסי אשראי

35. בסעיפים 36 - 40 :

"כרטיס אשראי" – כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב התשמ"ו-1986.¹
"ענפים עתירי סיכון" - הימורים, פורנוגרפיה, ושיווק "סם מרפא", "רעל", "רעל רפואי" ו"תכשיר" כמשמעותם בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], תשמ"א – 1981, וכל תחום אחר אשר הדירקטוריון הגדיר כעתיר סיכון.
"עסקה במסמך חסר" – עסקה בין לקוח וספק, שבה לא הוצג כרטיס אשראי.

36. דירקטוריון של חברת כרטיסי אשראי יקבע מדיניות ליישום האמור בסעיפים 35 - 40 להוראה זו. מדיניות זו תתייחס, בין השאר, למגבלות על היקף פעילות ההנפקה והסליקה של החברה בחו"ל, בפרט במדינות שבהן אין לחברה נוכחות מאוגדת ומפוקחת, וכן להתקשרות עם בתי עסק שתחום פעילותם הוא בענפים עתירי סיכון.

37. חברת כרטיסי אשראי לא תאשר עסקה שנעשתה באמצעות כרטיס אשראי שהונפק על ידה, אשר בוצעה במסמך חסר, בין אם בוצעה ברשת האינטרנט ובין אם בדרך אחרת, אם על פי המידע המצוי בידי חברת כרטיסי האשראי קיים חשש כי החיוב הוא בגין "משחק אסור" "הגרלה" או "הימור" כהגדרתם בסימן י"ב לפרק ח' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן : "חוק העונשין"), למעט פעילות המותרת על פי חוק העונשין, ובנוסף קיים חשש שמתמלא לגביה אחד מהתנאים הבאים :

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.

- (א) השירות בגינו חויב כרטיס האשראי אינו חוקי במדינה בה ניתן ;
- (ב) חיוב התשלום בגין העסקה אמור להתבצע מכרטיס אשראי של לקוח שהוא תושב ישראל, או של לקוח שהוא תושב חוץ השוהה בישראל.
38. (א) חברת כרטיסי אשראי לא תתקשר בהסכם לסליקת עסקאות במסמך חסר, בין אם באמצעות רשת האינטרנט ובין אם בדרך אחרת, עם לקוחות (בתי עסק), בין בישראל ובין מחוצה לה, אלא אם על פי המידע המצוי בידיה תחום הפעילות של הלקוח אינו מהווה הפרה של הדין.
- (ב) חברת כרטיסי אשראי לא תתקשר עם לקוחות (בתי עסק) מחוץ לישראל שתחום פעילותם בענפים עתירי סיכון, בהסכם כאמור, אלא אם :
- (1) בעת ההתקשרות מצויה ברשותה חוות דעת משפטית על פיה תחום פעילות הלקוח אינו מהווה הפרה של הדין (כגון: פרסום תועבה ובו דמותו של קטין, הימורים אסורים, ושיווק אסור של "סמי מרפא", "רעלים", "רעלים רפואיים" ו"תכשירים"). חוות הדעת המשפטית תתייחס לדין החל על הצדדים לעסקה, בכל מוקדי פעילותם, כדלקמן :
- (א) הספק בעסקה במסמך חסר (בסעיף זה, בית העסק).
- (ב) גורמים אחרים (כגון מתווכים ומאגדים) המספקים לחברת כרטיסי האשראי שירות מול בית העסק.
- (2) חברת כרטיסי האשראי נקטה במועד ההתקשרות באמצעים הנדרשים על מנת לוודא כי הלקוח (בית העסק) אינו מתקשר בעסקאות במסמך חסר עם מקבלי שירות (לקוחות בית העסק) שהדין במדינתם אוסר עליהם להתקשר בעסקאות כאמור. חברת כרטיסי אשראי תיישם את האמור בפסקה זו לכל הפחות ביחס למקבלי שירות ממדינות החברות בארגון לשיתוף כלכלי ופיתוח (OECD).
- (3) חברת כרטיסי האשראי תנטר באופן תקופתי את עמידתו של בית העסק ביחס לנדרש בסעיף קטן זה.
- (ג) חברת כרטיסי אשראי אשר התקשרה בהסכם כאמור תקבע נהלים מתאימים על מנת לוודא כי היא עומדת בדרישות הקבועות בסעיף זה בכל תקופת ההתקשרות.
39. סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם עם לקוח (בית עסק) או הפסקת התקשרות עמו בשל יישום הוראות סעיפים 35-40, לרבות מדיניות ונהלי חברת כרטיסי האשראי שנקבעו על פיהם, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א – 1981.
40. האמור בסעיפים 35-39 יחול על חברות כרטיסי אשראי לרבות חברות הבת שלהן בישראל ובחו"ל.

גורמים מוכרזים - איראן

41. דירקטוריון תאגיד בנקאי יקבע מדיניות בנושא סיכונים הכרוכים בהתקשרות, או ביצוע פעולות עבור לקוחות, עם גורמים מוכרזים ברשימות בינלאומיות, כפי שתפורסמה על-ידי הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, כמסייעים לתוכנית הגרעין של איראן ושל התוכניות הנלוות לה. מדיניות זו תכלול התייחסות לבקורות ולבדיקות נאותות בנוגע לאיתור גורמים מוכרזים אלו.

* * *

נספח א'

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 5(א)(8) לצו :

האמור בסעיפים 2(ב) ו-1(ד)(2) ו-4(א) לצו לגבי רישום נהנה בחשבון לא יחול על חשבון בבעלות נאמן המנוהל עבור מחזיקי תעודת סל "שקופה" ביחס למדד ת"א בנקים, שהמנגנון הקבוע בה להפעלת זכויות ההצבעה, כאמור בסעיף 4.1.2. למתווה, אושר על ידי רשות ניירות ערך ועל ידי בנק ישראל, בנוגע להתקיימות המבחן התפעולי הקבוע במתווה.

<u>עדכונים</u>			
תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
8/12/83	חוזר מקורי		1104
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	----
11/10/94	עדכון	2	1731
25/1/95	עדכון	3	1745
26/12/95	עדכון	4	1794
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	5	----
25/5/98	עדכון	6	1924
2/5/02	עדכון	7	2076
1/2/05	עדכון	8	2157
12/07	עדכון	9	2217
24/1/10	עדכון	10	2257
12/1/11	עדכון	11	2288
26/12/11	עדכון	12	2321
9/6/15	עדכון	13	2467